VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

13.2.2017

Asiantuntijalausunto perustuslakivaliokunnalle: HE 261/2016 vp

Lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston tilannekeskuksella olisi sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä on säädetty, oikeus saada viranomaiselta tilannekuvan kokoamiseksi viranomaisen välttämättömiksi arvioimat tiedot turvallisuustapahtumaan johtuneista olosuhteista, turvallisuustapahtuman paikasta ja ajankohdasta, toimivaltaisen viranomaisen toimenpiteistä sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

Tiedonsaantioikeus on kytketty välttämättömyysedellytykseen ja yksilöity koskemaan turvallisuustapahtumaan liittyviä tietoja. Lisäksi tietosisältöjä on pyritty rajoittamaan edellä kuvatulla tavalla. Tiedonsaantioikeus on tarpeellinen, jotta tilannekeskus voisi koota ja jakaa tietoa turvallisuustilanteesta sekä yhteiskunnan turvallisuushäiriöistä ja niiden uhkista valtionjohdolle päätöksenteon ja toiminnan tueksi.

Lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentissa kuvatulla tavalla tiedonsaantioikeus on rajattu siten, ettei tiedonsaantioikeus ulottuisi yksityisyyden suojan ydinalueelle, kuten henkilön yksityiselämän arkaluonteisiin seikkoihin. Tiedonsaantioikeus ei myöskään ulottuisi perustuslain 10 §:n 2 ja 3 momentin tarkoittaman luottamuksellisen viestin salaisuutta suojaavan perusoikeuden ydinalueelle, eikä ydinalueen ulkopuolelle jääviin luottamuksellisen viestin välitys- ja sijaintitietoihin.

Lakiehdotuksen 4 §:n mukaan tilannekeskuksella olisi oikeus luovuttaa saamiaan salassa pidettäviä tietoja tasavallan presidentille, valtioneuvostolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle, jos tiedot ovat välttämättömiä päätöksenteon tueksi tai välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tietojen luovuttamista on täsmennetty luovuttamisen välttämättömyyttä koskevalla edellytyksellä.

Esitetyillä perusteilla tilannekeskuksen tietojensaantioikeus ja tiedonluovuttamismahdollisuus on sidottu välttämättömyyskriteeriin ja turvallisuustapahtumaan. Lisäksi tietosisältöjä on rajoitettu ehdotuksen 3 §:n 1 momentissa kuvatulla tavalla. Tiedonsaantioikeus on tarpeellinen tilannekeskuksen lakiehdotuksen 1 §:ssä mainittujen tehtävien hoitamiseksi.

Jari Ylitalo
Valtioneuvoston turvallisuusjohtaja